

Nr. 13424 / 23.10.2024

Nr. 10.658 / 23.10.2024

Nr. 2296 / 23.10.2024

PROTocol

Cu privire la predarea disciplinei Religie – cultul ortodox în învățământul preuniversitar și la organizarea învățământului confesional, inclusiv teologic ortodox preuniversitar și universitar

Încheiat între:

- 1. MINISTERUL EDUCAȚIEI**, cu sediul în București, str. G-ral Berthelot, nr. 28-30, sector 1, reprezentat prin *Doamna Ligia Deca, Ministrul Educației*;
- 2. PATRIARHIA ROMÂNĂ**, cu sediul în București, Bd. Regina Maria, nr. 1, sector 4, reprezentată prin *Preafericitul Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române* și
- 3. SECRETARIATUL DE STAT PENTRU CULTE**, cu sediul în București, str. Nicolae Filipescu, nr. 40, sector 2, reprezentat prin *Domnul Ciprian Vasile Olinici, Secretar de Stat*

PREAMBUL:

Biserica Ortodoxă Română salută și apreciază demersurile Ministerului Educației în ceea ce privește creșterea calității învățământului românesc, promovarea competenței și a competitivității pe plan național și internațional ale acestuia.

Având în vedere că Ministerul Educației este autoritatea publică centrală, care coordonează sistemul național de învățământ și că Patriarhia Română coordonează învățământul teologic ortodox preuniversitar și universitar în ceea ce privește normele doctrinare (dogmatice), canonice, liturgice și morale, pentru o formare academică și spirituală calitativă a celor ce doresc să devină slujitori și misionari ai Bisericii în societate;

Ținând seama de prevederile constituționale, referitoare la autonomia cultelor (art. 29, alin. 3 din *Constituția României*, republicată), de prevederile art.8, alin.1 și art.39, alin. 4 din *Legea nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor*, prin care se recunoaște cultelor dreptul de a se conduce după statute și coduri proprii, precum și de legislația privitoare la autonomia universitară (art. 11, alin. 1 din *Legea învățământului superior nr. 199/2023*);

Cunoscând că educația religioasă, realizată în școală, promovează în mod explicit dezvoltarea spirituală, morală, culturală a elevului, pregătindu-l pentru responsabilități și exigențe ale vieții de adult, potrivit valorilor creștine;

Luând în considerare faptul că absolvenții instituțiilor de învățământ teologic ortodox sunt angajați, în cea mai mare parte, de către Biserica Ortodoxă Română, și că, prin urmare, aceștia trebuie să îndeplinească exigențele ei, ca formare academică și moral-spirituală;

Apreciind faptul că, după 1989, pe baza legislației în domeniu, ora de Religie și școlile de teologie ortodoxă și-au reluat locul în sistemul de învățământ public din România;

Luând aminte că, potrivit învățaturii evanghelice și a doctrinei canonice, episcopul, în eparhia sa, are responsabilitatea de a exercita slujirea de învățător al credinței;

Întrucât Biserica Ortodoxă Română a înființat seminarii și academii teologice, iar unele facultăți de teologie ortodoxă au fost cofondatoare ale învățământului universitar românesc, încă de la înființarea primelor universități în România (Iași, București) arătând prin aceasta coresponsabilitate și conlucrare pentru progresul societății românești;

Observând necesitatea actualizării și completării *Protocoalelor* în vigoare, prin includerea experienței dobândite și a noilor prevederi legale, dar și spre a le conferi calitatea de instrumente eficiente pentru formarea personalului necesar Bisericii Ortodoxe Române, în diferitele sale domenii de activitate liturgică, pastorală și de educație, se încheie prezentul *Protocol*.

CADRUL LEGAL:

1. *Constituția României*, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 233 din 21 noiembrie 1991; intrată în vigoare în urma aprobării ei prin referendumul național din 8 decembrie 1991; modificată și completată prin Legea de revizuire a Constituției României nr. 429/2003, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 767 din 31 octombrie 2003;
2. *Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023*, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 613 din 5 iulie 2023, cu modificări și completări - art. 176, alin. (4), art. 191, alin. (8), art. 87, alin. (2) și art.248. alin.36;
3. *Legea învățământului superior nr. 199/2023*, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 614 din 5 iulie 2023, cu modificări și completări - art. 31 alin. (1);
4. *Legea nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor*, republicată;
5. *Legea nr. 53/2003 – Codul Muncii*, republicată, cu modificările și completările ulterioare;
6. *Hotărârea Guvernului nr. 731/28 iunie 2024 privind organizarea și funcționarea Ministerului Educației*, cu modificările și completările ulterioare;
7. *Hotărârea Guvernului nr. 725/28 iunie 2024 privind organizarea și funcționarea Secretariatului de Stat pentru Culte*, cu modificările și completările ulterioare;
8. OME 6877/2023 - art.4, alin. (2) lit. B.
9. *Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române*, recunoscut prin *Hotărârea Guvernului nr. 53/2008*, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 50 din 22 ianuarie 2008, republicat în temeiul art. II din *Ordinul secretarului de stat al Secretariatului de Stat pentru Culte nr. 116/2019*, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 13 și 13 bis din 10 ianuarie 2020;
10. Procedura de acordare și de retragere a avizului scris (binecuvântării) al chiriarhului pentru desfășurarea de activități în învățământul religios și teologic, aprobată prin *Hotărârea Nr. 13.879/2014* a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române.

CAPITOLUL I: PREDAREA DISCIPLINEI RELIGIE – CULTUL ORTODOX ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR

Art. 1 – Unitățile de învățământ preuniversitar de stat, particulare și confesionale au obligația legală de a asigura respectarea convingerilor, a valorilor și a simbolurilor religioase.

Art. 2 – Programele școlare pentru disciplina Religie – cultul ortodox se elaborează de către Ministerul Educației în colaborare cu Patriarhia Română și sunt aprobate conform legii.

Art. 3 – Materialele didactice (manuale, auxiliare, mijloace de învățământ) pentru disciplina Religie – cultul ortodox se avizează de Patriarhia Română și se aprobă conform legii.

Art. 4 – (1) Ocuparea catedrelor vacante/rezervate la disciplina Religie – cultul ortodox din unitățile de învățământ preuniversitar se face cu avizul scris (binecuvântarea) al chiriarhului, în care se precizează etapa de mobilitate pentru care a fost eliberat.

(2) Refuzul acordării avizului scris (binecuvântării) al chiriarhului se comunică în scris solicitantului și trebuie să fie motivat.

(3) Retragera avizului scris (binecuvântării) al chiriarhului se face pentru abateri de la doctrina sau morala cultului, conform procedurii interne de acordare și de retragere a avizului.

(4) Retragera motivată a avizului scris (binecuvântării) al chiriarhului se comunică în scris atât cadrului didactic, încadrat pe disciplina Religie, cât și unității de învățământ preuniversitar, unde acesta este încadrat și duce la încetarea de drept a contractului individual de muncă, conform *Legii nr. 489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor și Codului muncii*. Angajatorul are obligația să emită decizia de încetare a contractului individual de muncă.

(5) Prin excepție de la prevederile alin. 4, cadrele didactice titulare pe disciplina Religie care au dobândit și alte specializări, cărora li s-a retras avizul, au posibilitatea de a se detașa/transfera în altă specializare anterior încetării contractului individual de muncă.

Art. 5 – (1) În vederea perfecționării actului educațional și pentru o implementare eficientă a cooperării în domeniul învățământului religios și confesional ortodox preuniversitar, Ministerul Educației /Inspectoratele Școlare Județene/Inspectoratul Școlar al Municipiului București, pe de o parte și Patriarhia Română/centrele eparhiale, pe de altă parte, își vor comunica reciproc, ori de câte ori este nevoie, rapoarte de evaluare proprie asupra aspectelor reglementate de prezentul protocol, cu propuneri de îmbunătățire a învățământului religios și confesional ortodox preuniversitar.

(2) Reprezentanții instituțiilor menționate în alineatul precedent vor fi invitați la evenimentele cu caracter național/județean pe care cealaltă parte le organizează cu privire la învățământul religios și confesional ortodox preuniversitar.

(3) Reprezentanții Patriarhiei Române/ai centrelor eparhiale pot participa cu statut de invitat la activitățile de inspecție școlară.

(4) Patriarhia Română și centrele eparhiale, prin intermediul consilierilor și inspectorilor de resort, colaborează cu inspectorii de Religie din Ministerul Educației/Inspectoratele Școlare Județene /Inspectoratul Școlar al Municipiului București în toate aspectele legate de predarea Religiei – cultul ortodox în școală.

CAPITOLUL AL II-LEA: ÎNVĂȚĂMÂNTUL CONFESIONAL

A. PREVEDERI GENERALE

Art. 6 – Potrivit Constituției României (art. 32, alin. 5), *învățământul de toate gradele se desfășoară în unități de stat, particulare și confesionale, în condițiile legii.*

Art. 7 – (1) Învățământul confesional este rezultatul parteneriatului dintre Stat și cultele recunoscute din România, cu scopul dezvoltării sistemului educațional și a societății.

(2) Organizarea învățământului confesional, potrivit cerințelor specifice fiecărui cult recunoscut conform prevederilor legale, este unul dintre principiile care guvernează învățământul (preuniversitar și superior).

Art. 8 – Unitățile de învățământ confesional ortodox pot fi de stat sau particulare și se înființează la solicitarea chiriarhului, aprobată de Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, cu respectarea procedurilor legale.

Art. 9 – Unitățile de învățământ preuniversitar confesional ortodox pot funcționa fie ca structuri, fie ca părți componente ale unor unități de învățământ mai mari, cu mai multe niveluri, filiere, profiluri și specializări.

Art. 10 – (1) Ocuparea funcțiilor de conducere în unitățile de învățământ confesional ortodox se face în acord cu prevederile legale și cu avizul scris (binecuvântarea) al chiriarhului.

(2) În învățământul confesional ortodox, ocuparea tuturor posturilor didactice se realizează potrivit reglementărilor legale, cu avizul scris (binecuvântarea) al chiriarhului.

(3) Ocuparea posturilor de consilier și psiholog școlar din unitățile de învățământ confesional ortodox preuniversitar se face cu avizul scris (binecuvântarea) al chiriarhului.

(4) Refuzul acordării avizului scris (binecuvântării) al chiriarhului se comunică în scris solicitantului și trebuie să fie motivat.

(5) Retragerea avizului scris (binecuvântării) al chiriarhului se face pentru abateri de la doctrina, disciplina canonică și statutară și de la morala Bisericii Ortodoxe Române, conform procedurii interne de acordare și de retragere a avizului.

B. ÎNVĂȚĂMÂNTUL TEOLOGIC ORTODOX PREUNIVERSITAR

Art. 11 – Învățământul teologic ortodox preuniversitar este învățământ vocațional, parte a învățământului confesional de stat, cu durata școlarizării de 4 ani.

Art. 12 – Unitățile de învățământ teologic ortodox preuniversitar, existente la apariția *Legii învățământului preuniversitar nr. 198/2023*, se pot organiza pe diferite niveluri, filiere și specializări.

Art. 13 – Proiectul planului de școlarizare pentru unitățile de învățământ teologic ortodox preuniversitar se elaborează, anual, de către unitatea de învățământ, conform legii, după consultarea prealabilă a Centrului eparhial de care aparține și se aprobă conform legislației în vigoare.

Art. 14 – Planurile-cadru și programele școlare pentru învățământul teologic ortodox preuniversitar se elaborează de către Ministerul Educației, în colaborare cu Patriarhia Română și se aprobă prin ordin al ministrului educației.

Art. 15 – Programele școlare pentru disciplinele de specialitate se elaborează de Patriarhia Română, în colaborare cu Ministerul Educației și se aprobă prin ordin al ministrului educației.

Art. 16 – Structura examenului de certificare a competențelor profesionale pentru absolvenții învățământului teologic ortodox preuniversitar (indiferent de specializare) se stabilește prin ordin al Ministrului Educației, după consultarea Patriarhiei Române.

Art. 17 – Programul liturgic din zilele de sărbătoare din calendarul creștin ortodox, precum și cel din ziua ocrotitorului școlii, este parte a pregătirii practice de specialitate a elevilor din învățământul teologic ortodox preuniversitar.

Art. 18 – În unitățile de învățământ teologic ortodox preuniversitar, există un cadru didactic, care îndeplinește funcția de *preot duhovnic (spiritual)*.

Art. 19 – Activitățile de predare/învățare/evaluare din unitățile de învățământ teologic ortodox preuniversitar se pot derula, parțial, la parohii, capele de spital, centre de zi, unități de asistență socială sau instituții relevante cu care unitățile de învățământ au încheiate contracte de pregătire practică, pentru dezvoltarea competențelor necesare integrării profesionale ulterioare.

Art. 20 – Regulamentele de organizare și funcționare ale unităților de învățământ teologic ortodox preuniversitar se vor elabora ținând seama de prevederile *Regulamentului-cadru de organizare și funcționare a unităților de învățământ preuniversitar*, ale *Regulamentului-cadru pentru Seminarile Teologice Liceale Ortodoxe al Patriarhiei Române*, vor fi aprobate de Consiliile de Administrație ale acestora și vor fi avizate de Inspectoratele Școlare Județene/Direcțiile Județene de Învățământ Preuniversitar/Inspectoratul Școlar al Municipiului București/Direcția de Învățământ Preuniversitar a Municipiului București și de Centrele eparhiale.

Art. 21 – Patriarhia Română și eparhiile din componență își păstrează dreptul de proprietate asupra tuturor bunurilor mobile și imobile, care sunt destinate procesului de învățământ și sunt proprietatea acestora, cu toate drepturile legale care decurg din aceasta.

C. ÎNVĂȚĂMÂNTUL TEOLOGIC ORTODOX UNIVERSITAR

Art. 22 – Din rațiuni de ordin social-misionar și pastoral-canonic, facultățile și departamentele de teologie ortodoxă își desfășoară activitatea în cadrul învățământului confesional, în universitățile de stat existente, ca facultăți/departamente cu *dublă coordonare*, adică relaționare Stat și cult. Acestea se înființează, se restructurează în alte forme de învățământ superior, își restrâng activitatea sau intră în lichidare potrivit prevederilor legale în vigoare, la solicitarea chiriarhului, aprobată de Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române și de Senatul universității, cu respectarea autonomiei universitare.

Art. 23 – În cadrul acestor instituții teologice de învățământ superior se înființează și se organizează programe de studii în conformitate cu prevederile legale în vigoare, pe baza avizului scris al Patriarhiei Române. Programele de studii se organizează la nivel de licență, master și doctorat, cu respectarea autonomiei universitare.

Art. 24 – (1) Necesarul de școlarizare pentru anul I, specializarea *Teologie Ortodoxă Pastorală*, este stabilit anual de către Patriarhia Română și se comunică Ministerului Educației, iar necesarul de școlarizare pentru celelalte specializări este stabilit, de comun acord, de Patriarhia Română și instituțiile de învățământ superior, în limita cifrei de școlarizare aprobată de Guvern, cu respectarea capacității de școlarizare, stabilită conform legii.

(2) Admiterea în aceste facultăți și durata studiilor vor respecta reglementările din învățământul superior de stat, cu păstrarea specificului bisericesc, care presupune ca durata specializării *Teologie Ortodoxă Pastorală*, pentru studii universitare de licență, să fie de patru ani.

(3) Înscrierea la facultățile de teologie ortodoxă se face pe baza avizului scris (binecuvântării) al chiriarhului.

(4) Retragera avizului scris (binecuvântării) al chiriarhului se aplică studenților care se fac vinovați de abateri de la morala și doctrina cultului, după consultarea consiliului facultății de teologie. În aceste situații, exmatricularea studenților va fi pusă în aplicare de către conducerea universității.

Art. 25 – Pentru ocuparea tuturor posturilor didactice, de conducere, administrative sau auxiliare în cadrul instituțiilor de învățământ confesional de stat și confesional particular, la nivel universitar, este necesar avizul cultului.

Art. 26 – Refuzul acordării binecuvântării trebuie să fie motivat și să aibă avizul Sinodului Mitropolitan.

Art. 27 – În cazul retragerii avizului scris (binecuvântării) al chiriarhului, ca urmare a unor abateri doctrinare (dogmatice), liturgice, morale sau canonice, cadrul didactic pierde dreptul de a mai preda sau, după caz, de a mai ocupa o funcție de conducere într-o facultate de teologie ortodoxă, iar personalul didactic auxiliar, personalul administrativ și auxiliar nu-și mai pot desfășura activitatea într-o astfel de instituție.

Art. 28 – Participarea studenților la programul liturgic fixat de Biserică pentru facultățile de teologie (practica de specialitate) este obligatorie, fiind parte esențială a formării lor profesionale. De asemenea, studenții facultăților de teologie au obligația participării la stagiile de practică liturgică și misionară la parohie, prevăzute de autoritatea bisericească.

Art. 29 – În statele de funcții ale personalului didactic din facultățile sau departamentele de teologie ortodoxă pot fi prevăzute și posturi pentru preoți duhovnici (îndrumători spirituali), cu respectarea autonomiei universitare.

Art. 30 – Biserica își păstrează dreptul de proprietate asupra tuturor bunurilor mobile și imobile, care sunt destinate procesului de învățământ și sunt în proprietatea Bisericii Ortodoxe Române. Pentru administrarea acestora de către universități se încheie contract de folosință gratuită.

Art. 31 – În virtutea principiului autonomiei universitare, facultățile și departamentele de teologie ortodoxă își întocmesc propriile regulamente, în baza *Cartei Universitare* și în conformitate cu *Regulamentul-cadru* al facultăților de teologie din Patriarhia Română. Programele analitice se stabilesc de către comisiile de specialitate (formate din profesori de la facultățile de teologie ortodoxă) și se aprobă de Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române. Planurile de învățământ se propun la nivelul departamentelor din cadrul facultăților de teologie, se elaborează de către Biroul de Coordonare/de conducere al facultății, în conformitate cu planul de clasificare unitară a

disciplinelor teologice, aprobat de Patriarhia Română, se avizează de către Consiliul facultății și de Centrul eparhial și se aprobă de structurile de conducere ale universității.

Art. 32 – Structura anului universitar este stabilită în conformitate cu prevederile legale ale Ministerului Educației.

Art. 33 – Admiterea la studiile universitare de doctorat pentru specializarea *Teologie Ortodoxă* este organizată în conformitate cu legislația în vigoare și potrivit condițiilor specifice, stabilite de către Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române.

Art. 34 – Recunoașterea și/sau echivalarea diplomelor de licență, master și doctorat în Teologie, obținute în străinătate, se face potrivit normelor din legislația privind învățământul superior în vigoare. Diplomele absolvenților institutelor teologice de grad universitar, care și-au finalizat studiile înainte de anul 1991, an în care acestea au devenit facultăți de teologie prin includerea în universitățile de stat, sunt echivalente cu diplomele de licență.

DISPOZIȚII FINALE

Art. 35 – (1) Orice litigiu privind prezentul *Protocol*, inclusiv referitor la interpretarea, executarea sau încetarea lui, se va soluționa pe cale amiabilă.

(2) Modificarea sau completarea prezentului *Protocol* poate fi făcută, cu acordul părților semnatare, prin act adițional, la inițiativa scrisă a oricărei părți și va produce efectele la data semnării de către reprezentanții părților.

(3) Prezentul *Protocol* intră în vigoare începând cu data semnării acestuia de către părți.

(4) Prezentul *Protocol* a fost redactat în 3 (trei) exemplare originale, câte unul pentru fiecare parte.

MINISTERUL EDUCAȚIEI

LIGIA DECCA,
Ministrul Educației

PATRIARHIA ROMÂNĂ

DANIEL,
Patriarhul
Bisericii Ortodoxe Române

SECRETARIATUL DE STAT
PENTRU CULTE

CIPRIAN VASILE OLINICI,
Secretar de Stat